N°. 244. 1849.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant, franco per post, is ... in het jaar, f 6 in de 3 maanden, en ... cents voor afzonderlijke nommers.

WOENSDAG 17 OCTOBER.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

NEDERLANDEN.

De heer *T. Zoetmulder* is erkend als vice-consul van Zweden en Noorwegen te Schiedam.

Bij Koninklijk besluit van den 13den October 1849, n°. 64, is de afzonderlijke ontvangst der directe belastingen te Vlaardingen gesupprimeerd en gevoegd bij het kantoor der in- en uitgaande regten en accijnsen aldaar, onder voortdurend beheer van den ontvanger Jhr. *J. L. van Panhuijs.*

De Minister van Finantien, als daartoe gemagtigd bij Koninklijk besluit van den 5den October 1849 (*Staatsblad* n°. 51), in uitvoering der wet van den 17den September 1849 (*Staatsblad* n°. 45), brengt bij dezen ter algemeene kennis:

1°. dat van *Maandag den 22sten tot en met Zaturdag den 27sten October aanstaande*, alsmede op *Maandag en Dingsdag den 29sten en 30sten dier maand*, bij de Nederlandsche Bank en bij de Betaalmeesters in de Arrondissementen, met uitzondering van dien te *Amsterdam*, op de gewone kantoor-uren ter inwisseling kunnen worden aangeboden: de stukken van *drie-*, *een-* en *een-halve-gulden*, naar de wet van den 28sten September 1816 (*Staatsblad* n°. 50) geslagen, te weten: alle de *drieguldens*, *guldens* en *halve guldens* welke de beeldtenis van Koning Willem I voeren, met uitzondering der guldens van 1840;

2°. dat tot de inwisseling van de voorzeide muntstukken zullen gebruikt worden nieuwe zilveren munten, en tot bijpassing de nog oningewisseld blijvende stukken van 25, 10 en 5 cents;

3°. dat de ontvangers der belastingen de inwisseling zullen bevorderen door overneming tot en met den 30sten October aanstaande, van de voorgemelde buiten koers gestelde specien;

4°. dat de stukken van *drie-*, *een-* en *een-halve-gulden*, onder primo hierboven vermeld, met den 28sten October aanstaande buiten omloop worden gesteld, en dien ten gevolge niet meer in betalingen voor de schatkist zullen aangenomen worden, noch door de ingezetenen zullen behoeven te worden aangenomen.

's Gravenhage, den 6den October 1849.

De Minister voornoemd,
VAN BOSSE.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

Dezer dagen hebben de dagbladen gemeld dat de raad van administratie van het Duitsch-Pruissisch verbond, tot het uitschrijven der verkiezingen voor den rijksdag besloten had, onder protest van Saksen en Hannover. Thans leest men in het Hannoversche regeringsblad van den 13den eene verklaring van dén Hannoverschen gevolmagtigde bij genoemden raad, den 9den dezer aan denzelve ingediend, ten betooge van de onbevoegdheid van den raad tot het bijeenroepen van eenen rijksdag ter beraadslaging over het ontwerp der staatsregeling, met aanmerking van de bij art. 1 der overeenkomst van 26 Mei aan de gezamenlijke leden van het Duitsche bondgenootschap voorbehouden regten en verpligtingen. Daarin wordt aangevoerd dat de vestiging van eenen bondsstaat overeenkomstig het Berlijnsche ontwerp, ontegenzeggelijk eene verandering daarstelt in de bondgenootschappelijke staatsinrigting; dat volgens art. 7 der bonds-acte ten aanzien van zulke veranderingen noch in den engeren raad, noch in de volle bondsvergadering een besluit bij meerderheid van stemmen mag genomen worden, maar dat daartoe de eenstemmige goedkeuring van alle stemgeregtigde leden vereischt wordt; dat het nooit de bedoeling heeft kunnen zijn aan eene fractie der Duitsche bondsstaten het regt toe te kennen om eenen rijksdag tot vaststelling der rijksstaatsregeling bijeen te roepen; waarna de verklaring aldus vervolgt:

» Naar het oordeel van Hannover mag derhalve de bijeenroeping van den rijksdag in geen geval plaats hebben, alvorens die regeringen, welke tot de staatsregeling niet toetreden, verklaard hebben, dat zij de in het invoeren der rijksstaatsregeling gelegen wijziging van de te hunnen aanzien voortdurend bestaande lands-inrigting willen goedkeuren. Het is blijkbaar dat, na de stellige weigering van Beijeren, bij het niet-toetreden van Wurtemberg, — om van Oostenrijk niet te spreken — de geheele rijks-constitutie tot niets anders zou leiden dan tot de vestiging van een Noord- en Midden-Duitsch verbond, en dat dienvolgens alsdan tevens het tijdstip zou aanbreken, waarop Saksen en Hannover hun den 26sten Mei kenbaar gemaakt voorbehoud zouden moeten doen gelden, volgens hetwelk in dit geval nieuwe onderhandelingen en eene omwerking van het voorloopig vastgestelde ontwerp van staatsregeling zou moeten plaats grijpen.

» Onder zoodanige omstandigheden kan men zich van de zijde van Hannover niet vereenigen met het gevoelen, dat nu reeds alles genoegzaam voorbereid zou wezen om tot eenen bijeenroeping van den rijksdag te kunnen overgaan; en nog minder kan men het doelmatig achten eenen termijn voor die bijeenroeping vast te stellen. Ten slotte kan overigens de Hannoversche gevolmagtigde niet nalaten te doen opmerken, dat voor diegene der tot het verbond van 26 Mei toegetreden Staten, welke in het geval geweest zijn van zich van de uitdrukkelijke toestemming hunner stenden tot de toetreding te moeten verzekeren, uit de verandering van het door die stenden goedgekeurde ontwerp eener constitutie voor geheel Duitschland in eene constitutie voor een engeren bondsstaat, eene zoo gewigtige wijziging van het doel des verbonds en van de veronderstellingen, op welke de goedkeuring dier stenden berustte, zou voortvloeijen, dat men, reeds om deze reden alleen, het inslaan van den voorgestelden weg als hoogst nadeelig voor het doel van het verbond van 26 Mei zou moeten beschouwen."

— Te Schwerin is den 10den dezer eene wet uitgevaardigd waarbij de oude staatsregeling met stenden afgeschaft wordt, en heeft tevens de plegtige afkondiging der nieuwe constitutie plaats gehad. Volgens deze zal de wetgevende magt voortaan door den Groot-hertog en eene kamer van afgevaardigden gezamenlijk worden uitgeoefend.

— Volgens berigten uit Weenen van den 11den dezer, vleide men zich aldaar meer en meer met de hoop op eene minnelijke schikking van het geschil met de Porte. Men wilde weten dat laatstgenoemde als middelweg tusschen de bewilliging en de weigering van de gevorderde uitlevering der Hongaarsche vlugtelingen, voorgesteld had om die uitgewekenen, voor zoover zij niet tot het Islamismus waren overgegaan, naar het eiland Kandia over te brengen en hen aldaar onder gestreng toezigt der Turksche overheden te doen verblijven, en dat de Oostenrijksche regering niet ongenegen zou wezen om dit voorstel aan te nemen.

Ook te Weenen, even als in Pesth en in geheel Hongarije, heeft de tijding van het voltrekken van het doodvonnis aan graaf Bathyany, een zeer ongunstigen indruk gemaakt, en niettegenstaande de gestrenge censuur, waaronder de Weener bladen staan, geven zij hunne afkeuring daarvan onverholen te kennen. Een der meest geachte van die bladen zegt: » De toestand van Oostenrijk is van dien aard, dat ons slechts een blind vertrouwen op diegenen geoorloofd is, die tegenwoordig het roer van Staat in handen hebben. Wij kunnen ons dus niet omtrent het tegen graaf Bathyany uitgesproken doodvonnis, over de competentie van den krijgsraad die het velde, noch over de bedenkingen uitlaten, die men tegen het eene zoowel als tegen de andere zou kunnen doen gelden. Maar wij mogen toch niet verbergen, dat deze tijding te Weenen in alle kringen, zelfs daar waar men van de Magyaarsche rigting ten hoogste afkeerig is, met groote verbazing vernomen is, en eenen indruk gemaakt heeft, gelijk bij geen der talrijke veroordeelingen in die mate is opgemerkt, eenen indruk gemengd uit bezorgdheid, deelneming en schrik."

FRANKRIJK.

Ten gevolge van het uitbrengen van het rapport des heeren Thiers werd de openbare aandacht te Parijs eergisteren weder bijzonder door het Romeinsche vraagstuk bezig gehouden. De omstandigheid dat in het bedoelde rapport geen woord gesproken werd van den bekenden brief van den President der republiek aan den heer Edgar Ney, had veel opziens gebaard, en zoude, naar sommigen meenen, tot nieuwe moeijelijkheden aanleiding geven, te meer omdat de President zelf zich daarover hoogst ontevreden betoonde. » De verwikkelingen, zegt een bijzonder berigt, die uit het stilzwijgen der commissie omtrent het schrijven van den President schijnen te zullen ontstaan, zijn inderdaad belangrijk. Kan de eerste ambtenaar eener republiek toelaten dat men hem met zulk eene minachting behandele? En hebben zijne ministers den brief niet goedgekeurd? Kunnen zij zich aan de verdediging daarvan voor de wetgevende vergadering onttrekken, terwijl de *Moniteur* daar is om te bewijzen dat zij hun zegel er aan gehecht hebben? Het ministerie weifelt nog omtrent de houding die het in dezen zal aannemen, en zelfs is in eene heden morgen gehouden raadsvergadering in het breede daarover beraadslaagd. Wanneer het zich van de meerderheid afscheidt, dan moet het in den strijd het onderspit delven, zonder zelfs op den steun van de linker zijde en de Bergpartij te kunnen rekenen. Maar dit is het grootste gevaar niet waaraan het zich blootstelt. Er bestaan een groot aantal vertrouwelijke stukken, die aan de commissie, waartoe de generaal Oudinot behoort, niet onbekend zijn, en die de handelingen der ministers in een voor hen minder gunstig daglicht zouden stellen. De ministers weten dat die stukken aanwezig zijn, en dat, zoo zij hunne aan de commissie gedane belofte van zich door het motu proprio des Pausen voldaan te verklaren, niet vervulden, de openbaarmaking derzelve onvermijdelijk zou wezen. Men was daarom heden, in de talrijke bijeenkomsten van afgevaardigden die gehouden werden, vrij algemeen van oordeel dat het ministerie zich met de staatkunde, die de meerderheid aan hetzelve oplegt, vereenigen, maar, ten einde zijne populariteit te bewaren, verklaren zou zich voor te behouden om zoo mogelijk het pauselijk bewind tot het verleenen van eenige meerdere concessien, bepaaldelijk ten aanzien van de amnestie, te bewegen. Het is echter de vraag of de President der republiek met zoodanige handelwijze genoegen zal nemen. . . ."

— Ten aanzien van het voorstel des heeren Napoleon Bonaparte betreffende de intrekking der verordeningen waarbij het verblijf in Frankrijk aan de vorsten uit de huizen van Bourbon en Orleans ont-

zegd wordt, wint het gevoelen meer en meer veld, dat de meerderheid, overtuigd dat in de tegenwoordige omstandigheden noch de aanneming noch de verwerping van het voorstel wenschelijk te achten is, zich zou verklaren voor het uitstellen der behandeling van hetzelve.

Nadat het hooggeregtshof te Versailles zich gedurende de eerste dagen had bezig gehouden met de zaak van den beschuldigde Huber, die wegens deelneming aan den aanslag van 15 Mei des vorigen jaars tot deportatie veroordeeld is, heeft den 13den dezer het regtsgeding tegen de beschuldigden ter zake van het komplot van Junij jl. eenen aanvang genomen. Van de zijde der beklaagden is men begonnen met te beweren, dat het hof, zoo als het thans is zamengesteld, onbevoegd zoude wezen om van deze zaak kennis te nemen. Hetzelve heeft zich echter, na breedvoerige pleidooijen, voor competent verklaard. De teregtzitting van den 14den is bijna geheel besteed geworden aan de voorlezing der acte van beschuldiging.

ENGELAND.

De Koningin en Prins Albert zijn den 12den dezer van Osborne-house op het eiland Wight naar Londen teruggekeerd, en hebben aldaar hunnen intrek in het paleis van Buckingham genomen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 16den October* 1849.

VERSLAG van de Commissie, bij Koninklijk besluit van den 19den Mei jl., nº. 207, benoemd tot het afnemen van het examen, voorgeschreven bij Koninklijk besluit van den 23sten Mei 1845, aan Zijne Excellentie den heer Minister van Binnenlandsche Zaken aangeboden den 8sten October 1849.

De Commissie voor het Staats-examen, benoemd bij Koninklijk besluit van den 19den Mei jl., nº. 207, heeft de eer aan Uwe Excellentie het navolgende verslag harer werkzaamheden aan te bieden.

Nadat de gang dier werkzaamheden en de verdeeling der onderscheidene vakken, waarin het onderzoek zou plaats hebben, door voorafgaande briefwisseling van de leden der Commissie onderling en met den voorzitter, reeds aanvankelijk eenigermate geregeld was, werd dit een en ander in de voorloopige vergadering van den 31sten Julij nog nader vastgesteld. Daarbij werd, onder anderen, bepaald, dat de mathematische wetenschappen tusschen den hoogleeraar *van der Willigen* en den heer *van Sillevoldt* in dier voege zouden verdeeld worden, dat de laatste hoofdzakelijk het examen in de reken- en stelkunde, de eerste dat in de meetkunde zou afnemen; — dat het Latijn, even als in het vorige jaar, aan den heer *Thiebout*, het Grieksch aan den heer *Verwaijen*, de Oude historie en de daarmede in onmiddellijk verband staande en hulp-wetenschappen aan den heer *Halbertsma*, de Nieuwe en bepaaldelijk ook de Nederlandsche geschiedenis aan den heer *Kroon* zouden worden opgedragen; terwijl de laatstgenoemde zich mede belast zag met het opgeven van onderwerpen van historischen of anderen aard, die schriftelijk door de examinandi moesten behandeld worden, om tot proeven te strekken hunner vorderingen in de Nederduitsche taal en stijl. Men heeft zich dan ook gedurende het examen meerendeels aan deze verdeeling gehouden. Nu en dan echter had wel eens eene verwisseling van vakken tusschen de examinatoren plaats, of nam de voorzitter zelf meer onmiddellijk deel aan het examen. Dit was vooral ook daarom noodzakelijk, omdat de examinatoren zich ook thans weder met stipte naauwgezetheid bleven onthouden van het onderzoek hunner eigene leerlingen of bijzondere bekenden.

De Commissie vervult eene dure en genoegelijke verpligting, door reeds dadelijk bij den aanvang van dit verslag hare hulde toe te brengen aan de regering der stad *Haarlem* voor hetgeen deze wel heeft willen bijdragen tot verligting en veraangenaming harer werkzaamheden.

De ruime en fraaije zaal in het Prinsenhof, voor de vergadering der Provinciale Staten van *Noordholland* bestemd, met het daaraan grenzende vertrek, door de welwillendheid van het gewestelijk bestuur ten behoeve van het examen beschikbaar gesteld, was door de verpligtende zorg der stedelijke regering van al het noodige voorzien. De jonge lieden met hunne examinatoren konden daar op behoorlijken afstand van elkander plaats nemen; en de ouders, leermeesters of betrekkingen der geëxamineerden of ook andere belangstellenden, die daartoe verlof van den voorzitter bekomen hadden, vonden in de onlangs ten dienste van het publiek opgerigte tribunes geschikte zitplaatsen, waar zij, zonder eenige stoornis te veroorzaken, den loop van het examen konden volgen. Vooral te dezen opzigte mogt de localiteit, meer nog dan bij vroegere examens, als uitmuntend geroemd worden.

De Commissie zal thans in de eerste plaats de algemeene resultaten van het gehouden examen opgeven, en die vergezeld doen gaan van eenige daarop betrekking hebbende aanmerkingen, om vervolgens meer in bijzonderheden af te dalen.

Het examen nam op den 1sten Augustus een aanvang en werd gedurende den loop dier maand in vijf wekelijksche zittingen voortgezet. Men begon des morgens ten acht ure, nam omstreeks den middag eenige oogenblikken rust, en had meestal ten vier ure het onderzoek ten einde gebragt.

Terstond daarop ging de Commissie tot de soms vrij lang gerekte raadplegingen over, en na afloop daarvan werd hare beslissing door den voorzitter aan de geëxamineerden medegedeeld. Er zijn wel eens bedenkingen geopperd tegen den langen duur van het examen, als te vermoeijend voor de jonge lieden. Men moet hierbij echter in het oog houden, dat het aantal en de verscheidenheden der vakken, waarin het onderzoek plaats heeft, van zelf een geruimen tijd vorderen, en dat het den geëxamineerde, wanneer hij zulks verlangen mogt, steeds vergund werd, zich voor eene korte poos te verwijderen en eenige beweging in de vrije lucht te nemen. Bovendien was het onderzoek van die jonge lieden, wier voldoende bekwaamheden reeds spoedig gebleken waren, veel vroeger — meermalen reeds ten een of twee ure — geëindigd; en het was alleen in 't belang der overigen, dat voor hen het examen zooveel langer gerekt werd.

Twee honderd zeven en vijftig jonge lieden hadden zich schriftelijk bij den voorzitter tot het examen aangemeld. Slechts een drietal is, door ziekte verhinderd, en na voorafgaande kennisgeving, achtergebleven. Van de opgekomenen, onder welke er zich *zes en veertig* bevonden die bij eene vroegere gelegenheid afgewezen waren, zijn er *twee honderd een* tot de academische lessen toegelaten, *drie en vijftig* afgewezen. De verhouding was alzoo op nieuw iets gunstiger dan bij het laatst voorgaande staats-examen. Met betrekking tot dezulken, die thans voor de tweede, of zelfs voor de derde maal afgewezen werden, kwam het der Commissie voor, dat het hun in den regel minder aan ijver en goeden wil, dan aan natuurlijke begaafdheden en geschiktheid voor de studie ontbrak; terwijl daarentegen velen van hen, die vroeger afgewezen en thans toegelaten werden, blijken gaven van uitstekende vorderingen gemaakt te hebben in alle vakken, waarin zij geëxamineerd werden. Aangenaam was het der Commissie, uit den mond van sommigen hunner de openhartige bekentenis te mogen hooren, dat, volgens hunne eigene overtuiging, de vroegere afwijzing een hoogst weldadigen invloed op hunne studien en betere vorming voor de hoogeschool had uitgeoefend. Niet minder strekte het der Commissie tot genoegen, na den afloop van het onderzoek meermalen van de ouders of betrekkingen der jonge lieden de mondelinge of schriftelijke verzekering te mogen ontvangen, dat zij èn de inrigting van het examen, èn vooral de voorkomende en bemoedigenden toon jegens de examinandi gebezigd, met de meeste belangstelling en voldoening hadden gadegeslagen. In dien aanzien moet de Commissie hier nog opmerken, dat het examen meestal begon met het maken van eenig opstel, daar een dusdanige schriftelijke arbeid meer dan mondelinge ondervraging geschikt was om den jongen lieden in de eerste oogenblikken eene gewenschte kalmte en bedaardheid bij te zetten. Om diezelfde reden ook werd het onderzoek in de verschillende vakken, vooral in de mathematische, aangevangen met het opgeven van zeer gemakkelijke vragen; en ging men niet dan trapswijze tot het meer moeijelijke over.

Na deze algemeene opmerkingen betrekkelijk het gehouden examen gaat de Commissie thans over tot de afzonderlijke rubrieken, in de tabellen vermeld, en wel in de eerste plaats tot de

I. *Wiskunde.*

Wanneer de Commissie den uitslag van het examen in de mathematische vakken vergelijkt met hetgeen in de verslagen van de voorgaande jaren in dit opzigt als slotsom staat aangeteekend, dan strekt het der Commissie tot genoegen te kunnen verklaren, dat zij onmiskenbare blijken van vooruitgang in de rigtige beoefening van de wiskunde heeft bespeurd.

Immers een betrekkelijk groot getal der geëxamineerden toonde heldere begrippen te hebben verkregen van de voornaamste deelen der wiskunde, voor zooverre die als vereischten voor aanstaande studenten moeten worden aangemerkt, terwijl enkelen hunne mathematische studien met vrucht zelfs veel verder hadden uitgebreid. Zoowel in het geven van bepalingen, als in het betoogen van de uit deze bepalingen voortvloeijende eigenschappen van getallen en uitgebreidheden gaven zij blijken, dat door deze studie hun verstand ontwikkeld, hun oordeel gescherpt was, en dat zij gevoel voor logische redenering hadden verkregen.

Meestal ook waren de gevolgen van de langs dezen weg verkregen verstands-ontwikkeling zigtbaar in de vorderingen, die de jonge lieden hadden gemaakt in die deelen der taalstudie, welke van het verstand de meeste geoefendheid eischen. Goede vorderingen in de wiskunde hielden in den regel gelijken tred met grondige oefening in de grammatica der Latijnsche en vooral der Grieksche taal.

Slechts eene enkele maal heeft zich het geval voorgedaan, dat een examinandus, wiens vorderingen in de wiskundige vakken goed konden genoemd worden, wegens te weinige bedrevenheid in de Latijnsche en Grieksche talen niet tot de academische lessen heeft kunnen toegelaten worden. En omgekeerd, bij een enkelen slechts is het noodzakelijk geweest, te geringe oefening in de mathematische vakken als de hoofdoorzaak van zijne afwijzing op te geven.

Voor het overige is het der Commissie ook thans nog voorgekomen, dat de examinandi zich meer hadden geoefend in de meetkunde dan in de algebra, en vooral dan in de cijferkunst, en in elk dezer vakken meer in de hoogere deelen dan in de beginselen. Zoo hadden sommigen zich onledig gehouden met het aanleeren van reken- en meetkunstige reeksen en logarithmen, terwijl zij toonden geen juist begrip te hebben van de zamenstelling van een getal. De behandeling van de tiendeelige breuken en hare toepassing op het nieuwe stelsel van maten en gewigten was hun dus ook geheel onbekend. Zoo konden anderen eene gegevene regte lijn in uiterste en middelste rede verdeelen, die de eerste en eenvoudigste werkstukken uit de meetkunde niet konden oplossen en toonden geen het minste begrip te hebben van een mathematisch betoog.

Doch deze verschijnselen vertoonden zich voornamelijk bij diegenen, welke ook in andere vakken weinige vorderingen hadden gemaakt, en die ook daarom niet tot de academische lessen hebben toegelaten kunnen worden; of ook bij hen, wier vorderingen in de Latijnsche en Grieksche talen ter naauwernood aan de reeds laag gestelde eischen voldeden; maar nooit, tenzij met uitzondering van een enkelen, bij hen wier bedrevenheid in de genoemde talen goed, of zelfs ruimte voldoende konde genoemd worden.

De redenen van het gebrekkige in de kennis der gronden heeft de Commissie trachten op te sporen, en zij is daardoor tot de stellige overtuiging gekomen, dat deze niet hoofdzakelijk in het onderwijs en de leerboeken moeten gezocht worden, maar meer in de leerlingen zelven.

Immers, ten eerste, vertoonden zich genoemde ongunstige verschijnselen niet zelden in hooge mate bij examinandi, welke geheel hetzelfde onderwijs hadden genoten, als anderen, die te gelijker tijd werden geëxamineerd, en die onder de meest bekwame en best onderwezenen moesten gerangschikt worden. Ten andere, is het der Commissie duidelijk geworden, dat weinige, ja niet zelden algeheele ongeschiktheid voor ernstige studie oorzaak was van de gebrekkige kennis van de gronden of beginselen der wiskunde; of dat gebrek aan lust in grondige studie en van genoegzame belangstelling in het onderwijs in de beginselen der wiskunde, ontstaan uit miskenning van het doel dezer studie, als oorzaken te beschouwen waren; of eindelijk, dat de grondoorzaak moest gezocht worden in te grooten spoed, die bij de voorbereiding voor het staats-examen had geheerscht, en die een grondig kennen en weten onmogelijk had gemaakt; omdat niet de wetenschap, maar het gelukkig doorstaan van het staats-examen hoofddoel geweest, en verleid had tot een spoedig doorloopen van al die vakken van wetenschap en hare deelen, welke op het staats-examen, men vermeende, werden behandeld.

In het algemeen kan de Commissie niet genoeg waarschuwen tegen het uitbreiden van het veld van studie, dat een grondig kennen van het elementaire zoude in den weg staan. Dat men toch niet vrage, hoeveel men moet afwerken om op al de vragen te kunnen antwoorden, die uit de aangewezene vakken van studie wel zouden kunnen gedaan worden, maar veeleer bedenke, hoe grondig, hoe goed men weten en kennen moet, zal men in staat zijn, onder omstandigheden als het staats-examen voor jonge lieden oplevert, blijk te geven van genoegzaam ontwikkeld en voorbereid te zijn voor het academisch onderwijs.

De reden, waarom het onderwijs in de wiskunde in de Koninklijke besluiten onder de voorbereidende studievakken is opgenomen, is niet, omdat alle studerenden tot op zekere hoogte wiskundigen moeten zijn; maar hoofdzakelijk omdat (gelijk het ten allen tijde is begrepen en ook thans nog door de paedagogie luide wordt gepredikt) de beoefening van de beginselen der wiskunde onder de meest geschikte middelen gerekend wordt, om het verstand die mate van ontwikkeling te brengen, welke in aanstaande geleerden als onmisbaar wordt beschouwd. Maar om die mate van ontwikkeling te erlangen, is het niet noodzakelijk, dat men juist alle deelen der wiskunde doorloope, die zouden kunnen gerekend worden binnen de grenzen van het bepaalde in het Koninklijk besluit te vallen. Eene grondige behandeling der beginselen en van de meest belangrijke en meest vormende stukken der lagere wiskunde is daartoe veel meer geschikt.

II. *Latijn.*

Het examen in deze taal werd, even als verleden jaar, dikwerf aangevangen met die schrijvers, welke door den examinandus als door hem behandeld waren opgegeven. Men stelde zich bij dezen maatregel, die inzonderheid gevolgd werd bij jonge lieden, die in hunne Latijnsche opstellen blijken hadden gegeven, dat zij eer tot de zwakken dan tot de sterken behoorden, een tweeledig nut voor: namelijk het verkrijgen van de meest gunstige uitkomsten voor den examinandus, en aan de andere het bestrijden van het vooroordeel, dat er bij het aanleeren van het Latijn onveranderlijk en bepaald die schrijvers moeten worden behandeld, welke op vroegere staats-examina zijn gebruikt. Hoe meer dit vooroordeel zal plaats hebben gemaakt voor de overtuiging, dat al de Latijnsche classici uit hunnen aard geschikt zijn tot het aanleeren der taal, des te vrijer zullen de docenten zich bewegen en des te meer vruchten zal hun onderwijs, ook als middel tot het vormen hunner leerlingen bij staats-examina, opleveren.

Na den afloop van dergelijke proeven uit vroeger bewerkte plaatsen ging men over tot het *ad aperturam* behandelen van gemakkelijke stukken uit Ovidius, of Livius, of Tibullus, of Sallustius, of Cicero of anderen, en tot vertaling in het Latijn.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn hoofdzakelijk deze. Men merkte met genoegen op, dat er in eene meer gezette en herhaalde behandeling der etymologie vooruitgang had plaats gehad, — dat verreweg de meesten vrij vlug *ad aperturam* konden scanderen, eene vrij goede kennis hadden van de prosodie; en dat men over het algemeen de overtuiging koesterde, dat, zoo als van zelf spreekt, eene grondige behandeling der classici steunen moet op naauwkeurige kennis der taalgronden, welke niet alleen in het begin moeten worden aangeleerd, maar ook door telkens herhaalde en opzettelijke behandeling moeten worden bewaard en behouden.

Onder hen, die met volle ruimte voor de academische lessen bekwaam werden gekeurd, waren er velen, die zoowel in het Latijn als Nederduitsch naauwkeurig en sierlijk vertaalden, die toonden echten zin voor latiniteit te hebben opgevat, en de aan hen in die taal gerigte vragen dadelijk verstonden en vaardig wisten te beantwoorden, en daardoor bewezen, dat zij het Latijn *spreken* niet alleen voor eene ontwikkelende en aangename oefening, maar ook voor een zeer krachtig middel tot het aanleeren der taal zelve hadden gehouden.

De aanmerkingen, welke de Commissie betrekkelijk de minder gunstige resultaten van dit examen, in het belang der studie zelve en dat der minstgunstige examinandi, meent te moeten maken, betreffen dus uitsluitend diegenen welke óf zijn *afgewezen* óf *ter naauwernood* en *met moeite toegelaten*. Zij zijn hoofdzakelijk deze: dat men ten opzigte van het Latijn het staats-examen nog te veel als hoofddoel der voorbereidende studie beschouwt, en de jonge lieden met het oog daarop als ware het africgt: dat men van de vakken, waarover het onderzoek loopt, den jonge lieden eene als bij raming *bepaalde dosis* toedient, zonder hun tevens lust en zucht voor de studie in te boezemen, en hunnen smaak te ontwikkelen; en dat men hun te weinig tijd gunt om zich behoorlijk voor te bereiden: hetgeen alles de taak der examinatoren zeer verlengt en moeijelijkt, het ware doel van het staats-examen vruchteloos maakt, en voor den examinandus, bij het bewustzijn van zijne zwakheid, de minst gunstige uitkomsten oplevert.

III. *Grieksch.*

Met betrekking tot de Grieksche taal en letterkunde, is het ook bij dit examen wederom gebleken, dat hare beoefening nog zeer veel te wenschen overlaat. Sommigen der geëxamineerden gaven wel is waar blijken van uitmuntend onderwijs daarin genoten te hebben; zij waren goed op de hoogte om een schrijver of dichter te lezen en te verstaan, terwijl hun oordeel en smaak voor het schoon der Grieken behoorlijk ontwikkeld was. Doch hun getal was gering in vergelijking met de overigen, die op een veel lager trap van bekwaamheid stonden. Ook dit examen toch heeft, ten opzigte van verreweg de groote meerderheid der geëxamineerden, de sprekendste bewijzen opgeleverd, dat, hoeveel Grieksche schrijvers zij ook mogten gelezen hebben, de kennis echter van het eigendommelijke der Grieksche taal hun vreemd was gebleven. Deze waren dan ook niet in staat, om eene gemakkelijke plaats óf uit Xenophons Anabasis of Cyropaedie, óf uit Herodotus, met behulp van een lexicon goed te behandelen; en hunne overzetting, ook al had zij voor een gedeelte den zin van het oorspronkelijke bij toeval geraden, droeg duidelijke blijken van onbekendheid met de gronden der syntaxis. Anderen waren bijna geheel onkundig in etymologie, en bij sommigen zelfs was het conjugeren volstrekt niet gepaard met kennis van de *formatio temporum*. Wat de leer der tooneekenen betreft, wel kon men bemerken, dat men zich hiermede in het algemeen meer dan vroeger had bezig gehouden; bij niet weinigen echter was de practijk daarvan geheel verwaarloosd. Deze aanmerkingen zijn toepasselijk op bijna allen, die afgewezen zijn; maar het mag tevens niet worden ontkend, dat ook bij velen der toegelatenen, niet geheel en al die mate van vordering bevonden is, welke wenschelijk moet geacht worden in hem, die de academische lessen zal bijwonen. Alleen dewijl zij in andere vakken meer vorderingen gemaakt hadden, kon de Commissie tot hunne toelating besluiten.

Er moet dus in het algemeen aangedrongen worden op eene meer grondige beoefening der Grieksche taal; want het kwaad schijnt vooral daarin te liggen, dat de regelen der grammatica werktuigelijk worden van buiten geleerd, zonder dat ze begrepen worden; dat men veel laat vertalen, zonder dat het vertaalde met den leerling grondig wordt behandeld, en dat men dikwijls tot moeijelijker auteurs overgaat, voordat de bevattelijkheid van den leerling daartoe aanleiding geeft. Sommigen immers hadden reeds een paar tragoedien uit Euripides of Sophocles behandeld, en waren niet in staat, gemakkelijke plaatsen uit de Ilias te vertalen. De zoodanigen konden dan ook kleine volzinnen, ter vertaling uit het Nederduitsch in het Grieksch opgegeven, niet dan met verscheidene fouten overbrengen. Het *non multa sed multum* zij dus hier dringend aanbevolen.

IV. *Oude geschied-, aardrijks-, oudheid- en letterkunde.*

De oude geschiedenis was over 't geheel met vlijt beoefend. Bij het onderzoek daarin heeft de Commissie twee leerwijzen opgemerkt, van welke de eene zich bevlijtigd had, om de hoofden der jonge lieden met eene noodelooze hoeveelheid feiten en jaargetallen op te vullen; terwijl de andere de geschiedenis verwerkt had tot eigendom des levens.

De eerste leerwijze maakt van de geschiedenis een louter geheugenwerk, en stelt zich tot hoofddoel om door het ten toon spreiden van al het geleerde op 't examen te schitteren. Heeft zij dit doel bereikt, dan laat zij hare kweekelingen in den steek, en hare vruchten voor het leven zijn gering. De andere methode, het afrigten voor examina beneden zich achtende, is afkeerig van 't opeenstapelen van kennis die niet gedijt tot opheldering van het verstand en verbetering van het hart. Zij beschouwt integendeel de wetenschap als het krachtige middel, om den mensch aan zijne bestemming hier op aarde te doen beantwoorden, als de leidsvrouw, die hem overal ter zijde staat, en door voorbeelden uit het verledene hem een rigtsnoer voor het tegenwoordige, in de verschillende betrekkingen des burgerlijken en maatschappelijken levens aan de hand geeft. Het behoeft wel geen betoog, dat deze laatste methode de eenige ware is.

Het examen in de oudheidkunde heeft zich bepaald tot die punten, welke in een onmiddellijk verband staan met de geschiedenis. De Romeinsche antiquiteiten waren over 't geheel vrij goed geleerd: de begrippen over de Grieksche instellingen daarentegen, met name over de Atheensche republiek en hare inrigting, waren meestal verkeerd. De Commissie is van oordeel, dat men, door de beoefening der antiquiteiten in een innig verband te brengen met de oude schrijvers zelven, te dezen opzigte gunstiger resultaten zal erlangen.

De meerdere of mindere kennis der mythologie bij de jonge lieden beantwoordde gewoonlijk aan hunne vorderingen in de oude talen. Ook hierbij heeft men zich vastgehouden aan hetzelfde beginsel, dat bij de antiquiteiten gevolgd was; om namelijk de mythologie niet als wetenschap op zich zelve, maar geheel in verband met de oude dichters te behandelen. Ook hier heeft men op den voorgrond gesteld, dat het doel der studie niet zijn moet veelweterij, maar krachtige ontwikkeling.

De vorderingen in de oude aardrijkskunde waren, op loffelijke uitzonderingen na, gering. De Commissie gelooft zulks daaraan te moeten toeschrijven, dat het onderwijs in dit vak op vele scholen niet tot het laatst toe voortgezet wordt. De ondervinding nu bewijst, dat het aangeleerde van elementaire vakken zeer spoedig vervliegt, wanneer het niet telkens herhaald wordt.

Bij het examen in de historia literaria heeft men zich meestal bepaald tot die auteurs, welke de jonge lieden gelezen hadden; en men heeft gemeend, hun het genoegen te moeten onthouden, om eene nuttelooze lijst van jaren en namen van personen en geschriften op te sommen. Sommige jongelieden, die eene goed ingerigte school behoorlijk hadden afgeloopen, en van wie men zeggen kon, dat zij in de oude talen leefden, toonden ook van de geschiedenis der letterkunde juiste begrippen te hebben. Bij de meesten echter bleek het, dat ook hier slechts geheugenwerk verrigt was.

V. *Nieuwe en vaderlandsche geschied- en aardrijkskunde.*

Hetgeen onder de voorgaande rubriek gezegd is nopens de verschillende leermethoden, die men bij de examinandi opgemerkt had, is ook op het examen in de nieuwe en vaderlansche geschienis volkomen van toepassing. Ook daarbij werden niet zelden antwoorden gegeven, die in eene opsomming van namen en jaartallen bestonden, en duidelijke blijken droegen dat aan de beoefening der wetenschap alle verstandsontwikkeling vreemd gebleven was. De dorre en voor jonge lieden minder aanlokkelijke vorm van sommige leerboeken schijnt daarvan voor een gedeelte de schuld te dragen. Intusschen meent de Commissie te kunnen verzekeren, dat, in vergelijking met vroegere jaren, er wezenlijke vooruitgang in de beoefening der nieuwere historie heeft plaats gehad. Met name was zulks het geval met de geschiedenis der middeleeuwen, waaromtrent de Commissie des vorigen jaars nog geene zeer verblijdende uitkomsten kon mededeelen; terwijl integendeel op het jongste examen gebleken is, dat vele jonge lieden daarin uitstekende vorderingen gemaakt hadden. Ook wat de geschiedenis des Vaderlands betreft, waren de resultaten van het examen vrij voldoende; minder was zulks met de aardrijkskunde het geval, die door velen minder ijverig of alleen in vroegeren leeftijd beoefend was.

VI. *Nederduitsche taal en stijl.*

Dezelfde klagten, door vroegere Commissien geuit, over verwaarloozing van de beoefening der moedertaal, moeten ook thans, en met den meesten nadruk, herhaald worden. De Commissie gelooft niet te veel te zeggen, wanneer zij verklaart, dat, over 't geheel genomen, in geen vak de resultaten minder bevredigend waren. Het is inderdaad onbegrijpelijk, dat jonge lieden, die allen tot den beschaafden stand behooren en eene beschaafde opvoeding genoten hebben, de beoefening der moedertaal zoo weinig ter harte nemen. De meeste opstellen toch leverden de overtuigendste blijken op, dat zoowel de gronden der taal als de regelen van den Nederduitschen stijl, en zelfs de eerste beginselen der interpunctie, óf van den beginne zeer onvolledig geleerd, óf althans in lateren tijd op eene onverantwoordelijke wijze verwaarloosd waren. Het spreekt van zelf dat ook hier uitzonderingen voorkwamen; doch zij waren zeldzaam. De Commissie acht het een dure pligt, de aandacht van het Gouvernement bijzonder op dit in waarheid treurige verschijnsel te vestigen.

De Commissie gelooft hiermede hare taak voleindigd te hebben. Zij voegt den wensch er bij, dat het staats-examen meer en meer moge strekken tot behoorlijke opleiding der studerende jeugd, tot bevordering eener grondige beoefening der oude talen en daarmede verwante wetenschappen, en alzoo tot handhaving en uitbreiding van den Nederlandschen letterroem.

Namens de Commissie,
De Voorzitter,
A. W. Engelen.

Met dit nommer der *Staats-Courant* worden verzonden vel 79[r] tot 79[s] der *Bijlagen* van het Bijblad II 1849, inhoudende een gedeelte der bij de *Tweede* Kamer ingekomen Algemeene Rekening wegens de ontvangsten en uitgaven over het dienstjaar 1845.

Wij zijn verzocht het volgende te plaatsen:

STANDBEELD TER EERE VAN LOURENS JANSZOON COSTER.

De Hoofd-commissie tot het oprigten van een metalen standbeeld ter eere van den Uitvinder der Boekdrukkunst, Lourens Janszoon Coster, heeft gemeend het stilzwijgen over den gang der werkzaamheden, haar opgedragen, niet langer te moeten bewaren. Dat stilzwijgen vond zijnen grond in- en werd, naar zij vermeent, geregtvaardigd door de staatkundige gebeurtenissen, welke, ook in Nederland, de gemoederen vervulden, en den lust voor al wat met de stille studien des vredes in verband staat, zeer verkoelden. Maar zij mogt aan het publiek de mededeeling van het verrigte niet onthouden, nu het haar heeft mogen gelukken een niet onbelangrijk gedeelte van hare taak te vervullen.

De vergadering van afgevaardigden te Haarlem gehouden en waarin de Hoofd-commissie werd benoemd, bepaalde onder anderen, dat het beeld door eenen Nederlandschen kunstenaar ontworpen en bewerkt zou worden. De Commissie is daarom met den heer Roijer in onderhandeling getreden, met dit gelukkig gevolg, dat zij dien kunstenaar het vervaardigen van het groote model heeft opgedragen, en dat de eerste hand aan het werk gelegd is.

Bij de mededeeling hiervan acht de Hoofd-commissie zich verpligt dankbaar de krachtdadige ondersteuning te erkennen, welke zij van verschillende zijden heeft ondervonden, — eene ondersteuning, te verblijdender, naar mate de tijdsomstandigheden ongunstiger waren ter verwezenlijking van het denkbeeld om den Uitvinder der Boekdrukkunst een zijner waardig standbeeld op te rigten in het land zelf, waar hij geboren werd en leefde.

Onder hen die reeds aanzienlijke bijdragen leverden, behoorden de meeste leden van het Koninklijke geslacht, en voorts ingezetenen uit de navolgende plaatsen:

in de provincie Zuidholland: 's Gravenhage, Schiedam, Schoonhoven, Zaandam, Sassenheim, Biert, Simonshaven, Geervliet, Hagestein en Loosduinen;

in de provincie Utrecht: Utrecht, Amersfoort en Wijk-bij-Duurstede, en

in de provincie Zeeland: Brouwershaven, Dreischor, Ellemeet, Tholen, Wolphaartsdijk, Driewegen, Waterlandkerkje en IJzendijke.

De Hoofd-commissie heeft ook vele inschrijvingslijsten ontvangen met de toezegging dat over de gelden, wanneer dit noodig geoordeeld wordt, kan worden beschikt. Dit is het geval met het letterkundig genootschap: *Oefening kweekt kennis*, te 's Gravenhage, en de te Amsterdam gevestigde *Amstel-Societeit*; voorts met ingezetenen die ingeschreven hebben in de navolgende plaatsen:

in de provincie Gelderland: te Wageningen, Bennekom, Barneveld, Putten, Nunspeet, Oldebroek, Heerde, Veessen, Epe, Apeldoorn, Terwolde, Twello, Oosterbroek, Rheede en Brummen;

in de provincie Zuidholland: te Rotterdam, Leyden, Woerden, Gouda, Soeterwoude, Heukelom, Katwijk c. a., Valkenburg, Molenaarsgraaf, Voorhout, Boskoop en Warmond;

in de provincie Noordholland: te Haarlem;

in de provincie Zeeland: te Middelburg.

Eindelijk is haar nog van vele zijden de verzekering van medewerking en ondersteuning gegeven. Zij had het genoegen die te ontvangen van de gouverneurs der provincien Gelderland, Zuidholland, Zeeland, Overijssel, Groningen en Drenthe; van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van wetenschappen, letteren en schoone kunsten; van de Academie van beeldende kunsten te Amsterdam; van de Vereeniging tot de bevordering van de belangen des boekhandels; van het Nederlandsch Onderwijzers-gezelschap; van het Groot-Oosten der Vrijmetselaren, en ten laatste van de bestaande commissien

in de provincie Noordbrabant, te 's Hertogenbosch;

in de provincie Zuidholland: te 's Gravenhage, Rotterdam, Leyden, Schiedam, Schoonhoven, Gouda en Woerden;

in de provincie Noordholland: te Amsterdam, Haarlem en Zaandam;

in de provincie Utrecht: te Utrecht, Amersfoort, Wageningen en Rhenen;

in de provincie Friesland, te Leeuwarden;

in de provincie Overijssel: te Zwolle, Deventer, Kampen, Almelo, Enschedé, Oldenzaal en Steenwijk;

in het hertogdom Limburg: te Maastricht, Venlo en Roermond;

alsmede in onze Oost- en West-Indische kolonien.

Terwijl nu de heer Roijer het beeld ontwerpt, dat een duurzaam blijk zal worden der waarde in Nederland aan de Uitvinding der Boekdrukkunst gehecht, waagt de Hoofd-commissie een nieuw beroep te doen op de belangstellende medewerking harer landgenooten. Zij kan die niet ontberen, zal het model, de werkplaats des meesters verlatende, in metaal worden overgebragt, en het denkbeeld alzoo worden verwezenlijkt, hetwelk, eenmaal geopperd, door het gansche land weêrklank vond. Moge de Commissie in hare verwachting niet worden te leur gesteld. Moge het welgelukken harer pogingen het bewijs opleveren, dat er, ook in de dagen van onrust welke wij beleven, velen gevonden worden die belang stellen in verlichting en beschaving en in het krachtigst middel tot bevordering van beide.

's Gravenhage, October 1849.

Namens de Hoofd-commissie voornoemd,
J. J. F. Noordziek, *Secretaris*.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

*** De Minister van Kolonien, tijdelijk belast met de waarneming der functien van Minister van Marine,

Brengt bij deze ter kennis van de Zeevarenden en verdere daarbij belang hebbende, dat in het *Noord-Wester Friesche Zeegat* tusschen de Tweede en Derde Zwarte Buitentonnen, nu nog eene *Zwarte* Ton is gelegd, zoodat dit zeegat thans betond is met *eene* rontroode, *twee* witte en *vijf* zwarte tonnen.

's Gravenhage, den 13den October 1849.

De Minister voornoemd,
E. B. van den Bosch.

MINISTERIE VAN OORLOG.

GENIE. — *Eerste Inspectie.*

OPENBARE AANBESTEDING.

Ingevolge magtiging en onder nadere goedkeuring van Zijne E[illegible] lentie den Heer Minister van Oorlog, zal, door den Kolonel D. [illegible] Inspecteur der voornoemde Inspectie, of, bij zijne afwezendheid, [illegible] den Eerstaanwezenden Ingenieur te Utrecht, in het openbaar wo[illegible] Aanbesteed:

Het Bouwen van een Gemetseld Bomvrij Wachthuis in de Linie [illegible] Utrecht, met het Maken van eenig Aardewerk.

Deze Besteding zal geschieden op Zaturdag den 3den November 1[illegible] des namiddags ten één ure, in het koffijhuis de Nieuwe Bak te Utr[illegible] alwaar het Bestek tien dagen te voren ter lezing zal liggen; inmid[illegible] kan op het bureau van den Eerstaanwezenden Igenieur aldaar n[illegible] informatie verkregen en inzage der teekeningen genomen worden, t[illegible] daags vóór de Besteding, des voormiddags ten elf ure, aanwijzing [illegible] het werk in het Fort aan de Blaauwkapel zal gedaan worden.

De Kolonel Inspecteur,
Bos.

OPENBARE AANBESTEDING.

Op Woensdag den 24sten October 1849, des voormiddags ten 11 [illegible] in het Logement de Hooiwagen te Gorinchem, zullen de respe[illegible] Dijksbesturen, in het openbaar Aanbesteden, de Levering van:

Rijshout,
Latten en
Dijkpalen,

in Schelven, te plaatsen op de Dief-, Meer-, Zuider- en Noor[illegible] Linge- en Wolphersche Dijken.

Mitsgaders nog twee Perceelen Beslagwerk aan den Meerdijk en den Zuider-Lingedijk, onder Heukelom.

*** Bij de op den 15den October 1849 gehoudene Uitloting [illegible] Twee en Twintig Aandeelen in de Vereeniging tot geldschieting [illegible] Stoombooten der Nederlandsche Stoombootmaatschappij zijn de na[illegible]gende nommers uitgeloot, te weten: 22, 23, 45, 48, 56, 64, 65, 80, 97, 99, 110, 135, 138, 139, 154, 156, 160, 169, 193, en 208.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Onderhandsche Acte, geteekend te Arnhem den 28sten [illegible]tember 1849, geregistreerd aldaar den 11den October daaraanvolge[illegible] hebben de Ondergeteekenden: 1. *Adrianus Petrus Timmermans*, Be[illegible] schipper van Rotterdam op Arnhem, gedomicilieerd te Rotterd[illegible] 2. *Dirk de Rijk*, Grutter, en 3. *Gijsbertus van Workum*, Korenkoo[illegible] beide laatstgenoemden wonende te Arnhem, opgerigt een Vennoots[illegible] onder de Firma van *G. van Workum en Compagnie*, onder de na[illegible]gende bepalingen:

1. dat de Firma zal gevestigd zijn te Arnhem;
2. dat de Handel, door hen onder die Firma te drijven, alleen zal bestaan in Granen en Zaden;
3. dat tot het ter leen opnemen en ter leen uitgeven van geld en het sluiten van huur-overeenkomsten van zolders, de medewerking van alle Vennooten wordt vereischt;
4. dat de Vennootschap, begonnen den 1sten October 1849, [illegible] achtereenvolgende Jaren zal voortduren; met dien verstande, dat de[illegible] daarna voor een onbepaalden tijd zal worden voortgezet, inge[illegible] niet zes maanden daartevoren, dat is vóór of op den 1sten April 18[illegible] een der Vennooten zich daartegen mogt verzetten; zullende de[illegible] vervolgens elk jaar op gelijken termijn en wijze kunnen worden o[illegible]zegd, om met den 1sten October daaraanvolgende te eindigen;
5. dat ingeval van overlijden van een hunner de Vennootschap [illegible]schen de beide overigen zal voortduren; terwijl de erfgenamen va[illegible] overledene zich binnen drie maanden na overlijden zullen mo[illegible] verklaren, of zij in de Vennootschap willen blijven, in welk gev[illegible] als eenvoudige geldschieters daarin zullen regt verkrijgen. Bij geb[illegible] van die verklaring, zal de Vennootschap te hunnen opzigte voor[illegible] bonden worden gehouden, en hun aandeel in dezelve worden be[illegible] naar de laatst opgemaakte balans.

Wordende dit Uittreksel, hetwelk de Ondergeteekenden verkla[illegible] zijn overeenkomstig met voorschreven Acte, alhier bekend gemaa[illegible] voldoening aan Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

Arnhem, 13 October 1849.

A. P. Timmermans.
D. de Rijk.
G. van Workum.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, 15 *October* 1849.

Nederland. — Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pct. $53\frac{1}{4}$; 3 pct. $63\frac{9}{16}$; 4 pct. 8[illegible] Amortisatie-Synd. 3 pct. —; Aand. Handelm. $4\frac{1}{2}$ pct. $163\frac{3}{4}$ à 164 [illegible] Leening 1844 4 pct. —; Aand. Arnh. spoorweg $4\frac{1}{2}$ pct. —; dito —; Haarlemmermeer —.

Rusland. — Bij *Hope en Comp.* 5 pct. $104\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$; Dito A°. 1828 — 5 pct. $104\frac{1}{4}$; Inschr. op 't Grootb. 6 pct. —; Dito Certificaten 6 pct. [illegible] Negot. 1831 en 1833 5 pct. 94; Negot 1840 4 pct. —; Dito St[illegible] 4 pct. $83\frac{7}{8}$.

Spanje. — Bij *Ardoin* 1835 5 pct. $10\frac{9}{16}$ à $\frac{5}{8}$; Dito onbep. L. st. 5[illegible] Dito Coupons $7\frac{15}{16}$; Nieuwe 3 pct. $35\frac{1}{8}$ à $\frac{1}{4}$; Binnenlandsche 3 pct. 2[illegible] Deferred —; Passive —; Uitgest. Schuld —.

Portugal. — Te Londen 3 pct. $34\frac{1}{4}$; Dito 4 pct. $33\frac{7}{16}$; [illegible]landsche 5 pct. —.

Oostenrijk. — Bank 5 pct. —; Dito 4 pct. —; Metalliek 5 pct. 8[illegible] Dito $2\frac{1}{2}$ pct. [illegible]4; Aandeelen *f* 500 bij *Rothschild f* —; Dito *f* [illegible] dito 1839 —.

Brazilie. — Te Londen 1824 5 pct. $88\frac{1}{4}$; dito 5 pct. 86.

Peru. — Te Londen 6 pct. $53\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$.

Mexico. — Te Londen 5 pct. $25\frac{3}{8}$.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.